

ΤΑ ΕΡΓΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

1.1. Έργα εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου

Αν και έχουν γίνει αρκετά και σοβαρά βήματα για το σημαντικό και σύνθετο αυτό έργο, δυστυχώς μένουν ακόμη πολλά να γίνουν και υπάρχουν σοβαρά προβλήματα που δεν επιτρέπουν εφησυχασμό.

Όπως είναι γνωστό τα έργα εκτροπής του Αχελώου (φράγμα Συκιάς & σήραγγα εκτροπής), ξεκίνησαν το 1996 & 1997 και προχώρησαν με εμπόδια όχι τόσο χρηματοδοτικά-τεχνικά, όσο κυρίως νομικά (ΣτΕ).

Μετά από δύο προσφυγές φορέων της Αιτωλοακαρνανίας & οικολογικών οργανώσεων, τις οποίες έκανε δεκτές το ΣτΕ, το 2005 εκδόθηκε από το ΣτΕ η 3^η κατά σειρά ακυρωτική απόφαση του (με αριθμ. 1688/3-6-2005), με το σκεπτικό ότι δεν υπάρχει εθνικό σχέδιο διαχείρισης υδατικών πόρων.

Στα μέσα του 2006 κατατίθενται από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Γ. Σουφλιά & ψηφίζονται από την ολομέλεια της Βουλής, 2 τροπολογίες για συμπλήρωση του Ν. 3199/2003 & έγκριση των σχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής του π. Αχελώου & π. Πηνειού, ενώ στις αρχές του 2007 γίνεται και νέα προσφυγή των περιβαλλοντικών οργανώσεων στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ).

Μέχρι σήμερα έχουν δαπανηθεί για τα έργα αυτά (εκτός του φράγματος Μεσοχώρας) περίπου 212.000.000 € ή το 49 % του συνολικού κόστους των έργων που θα φθάσει τα 430.000.000 € (150 δις δρχ.).

Ειδικότερα τα έργα που έχουν αρχίσει ή πρέπει να γίνουν είναι :

1.1.1. Φράγμα Συκιάς

Εδώ και δύο χρόνια περίπου, είχαν σταματήσει οι εργασίες στο φράγμα λόγω του ΣτΕ. Μετά την διενέργεια διαγωνισμού της 2^{ης} εργολαβίας (Φεβρουάριος 2005), για το υπόλοιπο 70 % του έργου (που δεν έχει κατασκευασθεί) και την υπογραφή από το ΥΠΕΧΩΔΕ της σύμβασης για το φράγμα Συκιάς (Μάιος 2005), οι εργασίες άρχισαν πάλι πρόσφατα (Απρίλιος 2007) και συνεχίζονται.

Από το 1996 που υπεγράφη η σύμβαση της 1^{ης} εργολαβίας μέχρι σήμερα, έχουν γίνει εργασίες ύψους 54 εκατ. € (18,5 δις δρχ.) και φυσικό αντικείμενο περίπου 30 %.

Προβλεπόμενος ρεαλιστικός χρόνος ολοκλήρωσης των εργασιών (το καλό σενάριο), σε 5-6 χρόνια (2011) εφόσον υπάρχει ομαλή ροή χρηματοδότησης και δεν υπάρξουν άλλα εμπόδια, όπως η νέα προσφυγή στο Σ.τ.Ε. που εκδικάζεται τον Ιούνιο του 2007.

1.1.2 Σήραγγα εκτροπής

Από το 1997 που υπεγράφη η σύμβαση, έχουν γίνει εργασίες ύψους 100 εκατ. € (34,0 δις δρχ.) και φυσικό αντικείμενο περίπου 40 % (διάτρηση 10,5 χιλιομέτρων και επένδυση 5,5 χιλιομέτρων από τα 17,4). Οι εργασίες – που είχαν διακοπεί λόγω του ΣτΕ και τεχνικών προβλημάτων & χρηματοδότησης – συνεχίζονται και δόθηκε παράταση (Δεκέμβριος του 2009), για την ολοκλήρωση των υπόλοιπων χιλιομέτρων της σήραγγας, καθώς και άλλων συμπληρωματικών έργων.

1.1.3 Αρδευτικά κ.α. έργα

Για να αξιοποιηθούν τα νερά του άνω ρου του Αχελώου από τους Θεσσαλούς, θα πρέπει να φθάσουν στον κάμπο της Θεσσαλίας, ή τουλάχιστον να φθάσουν μέχρι τον Πηνειό. Για να γίνει αυτό πρέπει να κατασκευασθούν μετά την σήραγγα στο Πευκόφυτο, μια σειρά από έργα (δεξαμενή, διώρυγες, αγωγοί, κλπ.), καθώς και όσα από τα **εγγειοβελτιωτικά έργα** (έργα

υδροληψίας-μεταφοράς νερού στην πεδιάδα, αρδευτικά - στραγγιστικά δίκτυα κ.λ.π) είναι αναγκαία για τους Θεσσαλούς. Ορισμένα από τα έργα αυτά, δεν προβλέπεται να υλοποιηθούν στο ορατό μέλλον, γιατί δεν ολοκληρώθηκαν οι οριστικές μελέτες που προβλέπει ο γενικός σχεδιασμός τους και δυστυχώς γιατί δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για χρηματοδότηση.

Παρότι είναι ευνοϊκή συγκυρία για την Θεσσαλία, το γεγονός ότι προΐσταται στο ΠΕΧΩΔΕ ο Θεσσαλός κ. Γ. Σουφλιάς, οποίος έδωσε διαβεβαιώσεις στη Βουλή ότι το έργο θα γίνει, ανεξάρτητα από τα όποια εμπόδια υπάρχουν, θα είναι συνετό για τους Θεσσαλούς, να ζητήσουν από την Κυβέρνηση να επανεξετάσει το θέμα της χρηματοδότησης από την Ε.Ε. Είναι εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση, η εξασφάλιση κάθε χρόνο από εθνικούς πόρους περίπου 30 - 40.000.000 €, για τα επόμενα 5-6 χρόνια, προκειμένου να ολοκληρωθούν τα έργα αυτά.

1.2. Φράγμα Σμοκόβου

Είναι γνωστό ότι το έργο που άρχισε στις αρχές της δεκαετίας του 1980, τελείωσε χωρίς τα προβλεπόμενα στη μελέτη αρδευτικά δίκτυα και με απαράδεκτες καθυστερήσεις, που αποτελούν «όνειδος» για του Θεσσαλούς. Οι καθυστερήσεις οφείλονται τόσο στις απαλλοτριώσεις, στην ανεπαρκή χρηματοδότηση, όσο και στα τεχνικά προβλήματα ή τις προβληματικές μελέτες (κάτι σύνηθες για μεγάλα έργα). Το έργο δεν τελείωσε μετά από 25 χρόνια και χρειάζονται πρόσθετες πιστώσεις για κατασκευή και των υπόλοιπων έργων μεταφοράς του νερού.

Το φράγμα και τα έργα εξόδου ολοκληρώθηκαν πριν 4 χρόνια περίπου και ο Ταμιευτήρας του Σμοκόβου άρχισε να γεμίζει με νερό από το 2004.

Με την κατασκευή αρδευτικού δικτύου για 20.000 στρ. και την χρηματοδότηση από την Περιφέρεια (μέσω του Γ΄ ΚΠΣ), δικτύων για άλλα 40.000 στρ., υλοποιείται μόλις το 25% των προβλεπομένων (για 240.000 στρ.) αρδευτικών δικτύων στη μελέτη του έργου. **Δεν υπάρχει ακόμη (25 χρόνια από την έναρξη του έργου), φορέας για να αναλάβει την ευθύνη διαχείρισης του έργου, ενώ το 2006 ξεκίνησε με ευθύνη της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η διαδικασία (με χρηματοδότηση σχετικής μελέτης) δημιουργίας φορέα.**

1.2 Ταμιευτήρας Κάρλας

Πρόκειται για ένα από τα έργα που αποτελούν μέρος των αντιπλημμυρικών και εξυγιαντικών έργων της Θεσσαλίας. Πριν από 6,5 χρόνια περίπου (2000), άρχισαν στην περιοχή της Κάρλας οι εργασίες του ομώνυμου Ταμιευτήρα.

Πρόκειται για ένα απλό σχετικά έργο που αποτελείται από ένα Ταμιευτήρα 38.500 στρ με αναχώματα 23 χιλιομέτρων, συλλεκτήρες 28 χιλιομέτρων και ορισμένα έργα εισόδου και εξόδου του νερού, αντλιοστάσια κ.λ.π. Η χωρητικότητα του είναι 198 εκατ. μ³ και η ωφέλιμη 135 (60) εκατ. μ³. Ο Ταμιευτήρας θα γεμίζει με νερό από τον Πηνειό (70-80%) και με νερό χειμερινών απορροών (20-30%) από τις γύρω λεκάνες.

Είναι ένα πάρα πολύ χρήσιμο και σπουδαίο έργο, τόσο από περιβαλλοντική άποψη (θα αντιμετωπίσει την ύδρευση του Βόλου και το πρόβλημα ρύπανσης του Παγασητικού που προέρχεται από την περιοχή της Κάρλας), όσο και από αντιπλημμυρική άποψη (θα αντιμετωπίσει οριστικά το πρόβλημα στις περιοχές Μαρμαρίνης - Αγιάς και Συκουρίου). Αρδευτικά η σημασία του έργου (όπως σχεδιάσθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ προκειμένου να χρηματοδοτηθεί από την Ε.Ε) είναι περιορισμένη, αφού θα αρδεύσει μόλις 93.000 στρ. - από τα οποία τα 22.000 στρ. αφορούν τον Νομό Λάρισας και τα υπόλοιπα τον Νομό Μαγνησίας - όταν στη Β΄ φάση γίνουν τα αντλιοστάσια και τα αρδευτικά δίκτυα.

Τα έργα της Α΄ φάσης ολοκληρώνονται με την νέα εργολαβία, που προβλέπει την κατασκευή αντλιοστασίου στον Πηνειό, καθαρισμούς (2Τ) και την ολοκλήρωση του συλλεκτήρα Σ4.

Δεν έχει ολοκληρωθεί ο συλλεκτήρας Σ3 & Σ6, που έχει καθυστερήσει λόγω ανασκαφών, ενώ δεν άρχισαν τα έργα της Β΄ φάσης προϋπολογισμού 60 εκατ. € που είναι ο υδροβιότοπος, τα έργα υδροδότησης του Βόλου, τα έργα ορεινής υδρονομίας, τα αρδευτικά

δίκτυα, καθώς και η μελέτη η οποία θα προβλέψει τα έργα (τεχνικά, διώρυγα, κ.α.) που απαιτούνται για το γέμισμα του Ταμιευτήρα, με νερό που θα έρχεται από τον Πηνειό με βαρύτητα.

Το έργο παρότι είχε εξασφαλισμένους πόρους από την Ε.Ε και δεν είχε τεχνικά προβλήματα, δεν προχώρησε τόσο σύντομα όσο είχε εκτιμηθεί. Ο ταμιευτήρας Κάρλας **δεν είναι δυνατό να γεμίσει εντός του 2008 για τους παρακάτω λόγους :**

- ❖ Δεν έχουν ολοκληρωθεί οι συλλεκτήρες και συνεπώς δεν είναι δυνατό να γεμίσει με νερό από τις χειμερινές απορροές των γύρω λεκανών.
- ❖ Δεν μπορεί να γεμίσει με νερό του Πηνειού γιατί δεν έχουν γίνει νέα αντλιοστάσια στον Πηνειό, ούτε ολοκληρώθηκε ο συλλεκτήρας Σ4 για την μεταφορά του νερού.
- ❖ Δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα τα αντλιοστάσια και η διώρυγα μεταφοράς του ΤΟΕΒ Πηνειού, αφού χρησιμοποιούνται για την άρδευση των εκτάσεων της ευρύτερης περιοχής του ΤΟΕΒ Πηνειού και το γέμισμα των 12 ταμιευτήρων του.

Αλλά και εάν ακόμη ήταν δυνατό να γεμίσει με νερό ο ταμιευτήρας, δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για άρδευση, γιατί δεν υπάρχουν τα **αρδευτικά δίκτυα, που προβλέπεται να γίνουν με τα έργα Β' φάσης**. Η καθυστέρηση για το γέμισμα του Ταμιευτήρα δεν είναι σημαντική, έστω και εάν γίνει μετά το 2007, σε κάθε περίπτωση όμως τα υπόλοιπα έργα πρέπει να επιταχυνθούν, ώστε το έργο να λειτουργήσει πλήρως μέχρι το 2010.

1.3 Φράγμα Γυρτώνης

Το έργο δημοπρατήθηκε τον Ιούλιο 2006 και ήδη έχει εγκατασταθεί ο εργολάβος. Το φράγμα θα γίνει μέσα στο Πηνειό και θα δημιουργηθεί ταμιευτήρας που θα αποθηκεύονται 5 εκατ. μ^3 νερού. Το έργο περιλαμβάνει ρουφράκτη με 12 τοξωτά θυροφράγματα ($8\mu \times 6,4\mu$), 2,4 χιλιόμετρα διώρυγες, αναχώματα και άλλα μικρότερα έργα.

Πρόκειται για έργο που είναι απολύτως αναγκαίο και χρήσιμο. Θα συγκρατεί τις ποσότητες νερού με τις οποίες θα ενισχύεται ο Πηνειός από τους Ταμιευτήρες του Ταυρωπού, του Σμοκόβου και του Αχελώου (όταν ολοκληρωθεί η εκτροπή), θα ενισχύει τον Ταμιευτήρα Κάρλας (μεταφορά νερού από τον Πηνειό με βαρύτητα), θα διατηρεί συνεχώς μία στάθμη νερού στον Πηνειό (μέσα στην πόλη) μέχρι τις εγκαταστάσεις της ΔΕΥΑΛ, θα τροφοδοτεί τον ΤΟΕΒ Πηνειού (αποθήκευση νερού στον Πηνειό για την λειτουργία των αντλιοστασίων το καλοκαίρι) και τέλος θα ρυθμίζει κατάντη του φράγματος, την οικολογική παροχή των $5 \mu^3/\deltaευτερόλεπτο$, που προβλέπουν οι περιβαλλοντικοί όροι της εκτροπής του Αχελώου.

2007